2026/2387

3.11.2026.

UREDBA (EU) 2026/2387 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 21. listopada 2026.

o uspostavi Programa za fleksibilne i brze inovacije u području obrane (AGILE) i izmjeni uredaba (EU) 2024/795 i (EU) 2026/467

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 173. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora [1],

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom [2],

budući da:

(1) Povratak ratovanja visokog intenziteta, uslijed ničim izazvanog i neopravdanog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, predstavlja prijetnju za Uniju te iziskuje znatno i trajno povećanje kapaciteta država članica radi jačanja njihovih obrambenih sposobnosti i pripravnosti. Zbog dugoročnog narušavanja regionalne i globalne sigurnosti potrebna je temeljita preobrazba europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) kako bi se osigurala njezina sposobnost isporuke inovativnih obrambenih proizvoda, među ostalim tehnologije, potrebnih oružanim snagama država članica u dostatnim količinama i u potrebnom vremenskom okviru, posebno u ratnim vremenima.

(2) Šefovi država ili vlada država članica na sastanku u Versaillesu 11. ožujka 2022. obvezali su se na jačanje europskih obrambenih sposobnosti, povećanje rashoda država članica za obranu, poboljšanje suradnje u okviru zajedničkih projekata i zajedničke nabave obrambenih sposobnosti, uklanjanje nedostataka, poticanje inovacija te jačanje i razvoj europske obrambene industrije.

(3) Za postizanje i podupiranje obrambene pripravnosti Europe ključne su inovacije, posebno u današnje doba sve većih prijetnji, sustavnog nadmetanja i geopolitičkih suparništava. Razbuktavanje prijetnji potaknulo je međunarodnu utrku u naoružanju i globalno tehnološko natjecanje, pri čemu nove i disruptivne tehnologije u područjima kao što su umjetna inteligencija, kvantna tehnologija, robotika, kibernetika i svemir imaju odlučujuću ulogu u održavanju strateške prednosti i osiguravanju vjerodostojnog odvraćanja. Za postizanje tih ciljeva potrebno je brzo testiranje, validacija i integracija tih tehnologija u obrambene sposobnosti, kao i stalna suradnja s tehnološkim i inovacijskim ekosustavom.

[1] SL C, C/2026/3556, 22.7.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3556/oj.
[2] Stajalište Europskog parlamenta od 6. listopada 2026. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 12. listopada 2026.

(4) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine pokazuje kako se brzo razvijaju obrambene tehnologije. Inovacijski ciklusi postaju sve brži što znači da se obrambeni proizvodi moraju brzo i kontinuirano prilagođavati. Te promjene preoblikuju i dinamiku na bojištima i naglašavaju operativnu važnost jeftinih rješenja i rješenja koja se temelje na softveru i koja se mogu brzo usavršavati i brzim tempom primijeniti na terenu, uključujući, među ostalim, bespilotne autonomne sustave (UAS-ove), kao i povezane softvere, senzore, komunikacijske sustave i tehnologije za borbu protiv UAS-a. Mala i srednja poduzeća („MSP-ovi"), uključujući inovativna *start-up* i scale-up poduzeća, često s iskustvom poslovanja u civilnom sektoru, imaju ključnu ulogu u podupiranju obrane i oružanih snaga Ukrajine. Ti novi akteri u području obrane ubrzavaju inovacije, povećavaju fleksibilnost te smišljaju troškovno učinkovita rješenja i nove operativne ideje i procese. Stoga postaju jedna od pokretačkih snaga u preobrazbi EDTIB-a. U Zajedničkoj bijeloj knjizi Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 19. ožujka 2025. o europskoj obrambenoj spremnosti 2030. naglašava se važnost snažnog ekosustava tehnoloških inovacija. To je ključno kako bi se osiguralo da za europska obrambena industrija, države članice i pridružene treće zemlje mogu održati korak s brzim promjenama u modernom ratovanju, u kojem je sposobnost utvrđivanja, prilagodbe i primjene novih tehnologija na terenu brzo postala temeljni operativni zahtjev.

(5) Kako bi pružila sveobuhvatnu potporu suradničkom istraživanju i razvoju obrambenih proizvoda, Unija je uspostavila Europski fond za obranu (EDF). S proračunom od 7,3 milijarde EUR u okviru Višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. EDF nastoji promicati konkurentnost, suradnju, učinkovitost i inovacijski kapacitet EDTIB-a te smanjiti njegovu fragmentiranost. Kao jedan od najvećih programa istraživanja i razvoja u području obrane u Europi, EDF podupire zajednički razvoj najsloženijih obrambenih sustava čiji si razvitak nijedna država članica ne bi sama mogla priuštiti. Osim toga, podupire razvoj novih europskih obrambenih lanaca opskrbe. U okviru EDF-a 2022. je uspostavljen Program EU-a za inovacije u području obrane (EUDIS) kako bi se pružila ciljana potpora netradicionalnim akterima u području obrane, posebno MSP-ovima, te kako bi se smanjile prepreke za ulazak na tržište. EUDIS obuhvaća nekoliko inicijativa, kao što su ciljani pozivi na podnošenje prijedloga u području istraživanja i razvoja, usluge ubrzanja poslovanja i povezivanja, hakatoni i financiranje vlasničkim kapitalom, što čini oko 20 % godišnjih proračunskih sredstava iz EDF-a. Te su mjere doprinijele proširenju EDTIB-a i poticanju inovacijskih kapaciteta u području obrane u cijeloj Uniji. Nadalje, inicijativom BraveTech EU u okviru EDF-a pruža se dodatna potpora inovatorima u području obrane i nudi im se postupan pristup financiranju uz testiranje tehnologije i iterativne razvojne cikluse. U prvom je planu razvoj rješenja na temelju obrambenih potreba koje je utvrdila Ukrajina, čime se ukrajinskoj industriji pruža izravna prilika za suradnju s inovatorima u području obrane iz Unije.

(6) Uredbama (EU) 2021/695 ([3]) i (EU) 2024/795 ([4]) Europskog parlamenta i Vijeća omogućuje se Akceleratoru Europskog vijeća za inovacije (EIC) da podupire tehnologije s dvojnom namjenom i potiče ulaganja u obrambene tehnologije u okviru Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP). Osim toga, ovom se Uredbom omogućuje izravna potpora EIC-a obrambenim tehnologijama u obliku izravnog financiranja vlasničkim kapitalom.

(7) Uredbom (EU) 2025/2653 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]) obrambene tehnologije uvedene su kao četvrto područje ulaganja u okviru STEP-a, uz biotehnologije, digitalne tehnologije i čiste tehnologije. Uredbom (EU) 2024/795 predviđa se dodjela pečata suverenosti projektima koji ispunjavaju minimalne zahtjeve u pogledu kvalitete utvrđene u programima navedenima u toj uredbi. Pečat suverenosti treba se upotrebljavati kao oznaka kvalitete koja nudi mogućnost dobivanja financiranja u okviru drugih programa Unije, bilo ukupnog, kumulativnog ili kombiniranog, ili od država članica. Kako bi projekti koji ispunjavaju minimalne zahtjeve u pogledu kvalitete utvrđene u ovoj Uredbi bili prihvatljivi za pečat suverenosti, Uredbu (EU) 2024/795 trebalo bi izmijeniti kako bi se program uspostavljen ovom Uredbom uvrstio na popis prihvatljivih programa.

([3]) Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L 170, 12.5.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([4]) Uredba (EU) 2024/795 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. veljače 2024. o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP) i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ te uredaba (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 i (EU) 2021/241 (SL L, 2024/795, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

([5]) Uredba (EU) 2025/2653 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153 i (EU) 2024/795 u pogledu poticanja ulaganja u obranu u okviru proračuna EU-a radi provedbe plana ReArm Europe (SL L, 2025/2653, 22.12.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2653/oj).

(8) Uredbom (EU) 2025/2653 uvedene su i ciljane izmjene Uredbe (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]), posebno u pogledu djelovanja koja se odnose na disruptivne tehnologije u području obrane. Konkretno, tim izmjenama predviđa se mogućnost da se u programu rada definiraju najprikladniji kriteriji i postupci za odabir i dodjelu za svaki poziv na podnošenje projektnih prijedloga. Osim toga, Uredbom (EU) 2026/2382 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]) uvedene su dodatne izmjene Uredbe (EU) 2021/697, kojima se ta mogućnost proširuje na sve pozive objavljene u okviru Europskog fonda za obranu, posebno one koji se odnose na MSP-ove.

(9) Osim potpore koja se pruža putem postojećih instrumenata Unije, trebalo bi uspostaviti novi program („Program”) kako bi se MSP-ovima pružila brza, fleksibilna i ciljana potpora za razvoj inovativnih obrambenih rješenja i kako bi se osigurala njihova brza isporuka državama članicama i pridruženim trećim zemljama, s naglaskom na troškovnoj učinkovitosti. Program bi se trebao usmjeriti na potporu brzom razvoju novih i disruptivnih obrambenih proizvoda, uključujući komponente potrebne za njihovu proizvodnju, do visoke razine tehnološke spremnosti, uključujući prilagodbu civilnih tehnologija za obrambene primjene. Program bi trebao zadovoljiti najhitnije potrebe za razvojem sposobnosti država članica i pridruženih trećih zemalja, uzimajući u obzir prioritete u pogledu sposobnosti utvrđene u kontekstu zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) i prioritetna područja sposobnosti utvrđena na razini Unije, kao i standarde NATO-a i druge relevantne standarde, s posebnim naglaskom na jeftinim obrambenim rješenjima. Programom bi se trebali ubrzati i inovacijski ciklusi novih i disruptivnih obrambenih proizvoda, čime bi se njihov razvoj uskladio s hitnim potrebama država članica i pridruženih trećih zemalja, uz istodobno iskorištavanje inovacijskog potencijala obrambene industrije Unije u cjelini. Njime bi se ujedno trebalo poticati uvođenje takvih proizvoda u državama članicama, pridruženim trećim zemljama i glavnim ugovarateljima, uz podupiranje širenja rješenja razvijenih u MSP-ovima diljem Europe te njihove integracije u prekogranične obrambene lance opskrbe i jačanje sigurnosti opskrbe obrambenim proizvodima unutar Unije, čime bi se u konačnici smanjile strateške ovisnosti i doprinijelo jačanju tehnološke prednosti i operativnih sposobnosti država članica.

(10) Kako bi se osiguralo učinkovito izvršenje proračuna Unije, Program će u potpunosti biti komplementaran postojećim instrumentima Unije kojima se podupiru inovacije u području obrane. EUDIS podupire netradicionalne aktere u području obrane u širem okviru EDF-a, uključujući bespovratna sredstva za istraživanje i razvoj za konzorcije i druge mjere potpore za pojedinačne subjekte, kao što su poslovni akcelerator i povezivanje. Centar za europske inovacije u području obrane (HEDI), kojim upravlja Europska obrambena agencija, potiče suradnju među državama članicama u vezi s inovacijama u području obrane. HEDI pomaže povezati potporu inovacijama na razini Unije sa zajednički utvrđenim potrebama u pogledu sposobnosti strukturiranjem inovacijskih aktivnosti oko operativnih zahtjeva i povezivanjem obećavajućih rješenja s testiranjem, eksperimentiranjem, uključivanjem korisnika i potencijalnim mogućnostima primjene tih rješenja. Tim pristupom HEDI doprinosi osiguravanju toga da potpora inovacijama u području obrane ne samo da odgovara na nov tehnološki razvoju, već se ujedno temelji na perspektivi vojne relevantnosti i praktične primjene. EIC je ključni inovacijski program Unije za utvrđivanje, razvoj i širenje revolucionarnih tehnologija i disruptivnih inovacija. Nakon donošenja Uredbe (EU) 2025/2653, u okviru EIC-ova programa STEP Scale Up osigurat će se izravno financiranje vlasničkim kapitalom kako bi se poduzećima s obrambenom i dvojnom namjenom pomoglo da prošire svoje inovacije. Program popunjava posebnu prazninu jer će ponuditi pojednostavnjenu, izravnu potporu pojedinačnim MSP-ovima za razvoj inovativnih rješenja i primjenu tih rješenja u državama članicama i industriji, s vrlo kratkim rokovima za dodjelu i koja je izravno povezana s potrebama država članica u pogledu sposobnosti. Program bi stoga trebao omogućiti Uniji da isproba nove pristupe radi podupiranja inovacija u području obrane uz istodobno dopunjavanje postojećih instrumenata Unije za različite razine zrelosti, veličine konzorcija, vremenske okvire i tehnološka područja. Brz razvoj obrambenih prijetnji zahtijeva fleksibilniji pristup kojim se inovativnim poduzećima, posebno MSP-ovima, omogućuje da brzo reagiraju na utvrđene poteškoće u pogledu sposobnosti. U Programu bi se stoga trebala dati prednost inovacijskim aktivnostima s brzim ciklusima iteracije u kojima se kao polazište uzimaju u obzir te poteškoće, a koje su izravno povezane s prioritetnim operativnim zahtjevima država članica.

([6]) Uredba (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za obranu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1092 (SL L 170, 12.5.2021., str. 149., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

([7]) Uredba (EU) 2026/2382 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2026. o izmjeni uredbi (EZ) br. 1907/2006, (EZ) br. 1272/2008, (EU) br. 528/2012, (EU) 2019/1021 i (EU) 2021/697 u pogledu obrambene spremnosti i olakšavanja ulaganja u obranu te uvjeta za obrambenu industriju (SL L, 2026/2382, 3.11.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2382/oj).

(11) Komisija bi trebala nastojati maksimalno povećati sinergije među programima Unije za potporu inovacijama. U tom bi cilju mogla predložiti ubrzane postupke između Programa i drugih relevantnih inicijativa Unije, kao što su Akcelerator EIC-a, program STEP Scale Up i poslovni akcelerator EUDIS-a. Programom bi se, prema potrebi, trebale razmotriti i moguće sinergije s aktivnostima NATO-a u području inovacija u području obrane, uključujući NATO-ov Akcelerator za inovacije u području obrane za sjeverni Atlantik (DIANA).

(12) Programom bi se trebalo nastojati znatno ubrzati inovacijske cikluse obrambenih proizvoda i tehnologija s visokim disruptivnim potencijalom, uključujući one koji još nisu dostupni na tržištu, kako bi se osiguralo da se mogu u potpunosti iskoristiti i da budu spremni za upotrebu od strane krajnjih korisnika u roku od jedne do tri godine. Programom bi se, prema potrebi, trebalo osigurati i da su u proizvode koje podupire Program ugrađene odgovarajuće zaštitne mjere u pogledu kibernetičke sigurnosti i kibernetičke otpornosti. Inovatorima bi Program trebao nuditi maksimalnu fleksibilnost za predlaganje novih rješenja, među ostalim kada djeluju kao pojedinačni pravni subjekti, te pritom omogućiti podugovaranje određenih zadaća ili suradnju s drugim subjektima tijekom provedbe.

(13) Trajni strukturni izazov za europske MSP-ove u području obrane jest raskorak između uspješnih inovacija i njihove operativne primjene u okviru oružanih snaga država članica i pridruženih trećih zemalja. Kako bi se taj nedostatak uklonio, Program bi trebao biti usklađen sa stvarnim i prioritetnim obrambenim potrebama država članica i pridruženih trećih zemalja. Na taj bi način trebao podupirati uvođenje inovacijskih rješenja u okviru njihovih oružanih snaga i obrambenih industrija, posebno glavnih ugovaratelja i podugovaratelja prve razine. Programom bi se trebao uspostaviti ubrzani postupak kako bi se Uniji omogućilo da podupre testiranje i uvođenje inovativnih mehanizama potpore kojima se odgovara na najhitnije zahtjeve u pogledu obrambene pripravnosti, među ostalim za potporu prioritetnim područjima sposobnosti utvrđenima na razini Unije i europskim obrambenim projektima od zajedničkog interesa (EDPCI), prema potrebi. Programom bi se trebao uspostaviti ubrzani postupak za pristup objektima za testiranje i eksperimentiranje u Uniji i, prema potrebi i podložno njihovoj suglasnosti, u pridruženim trećim zemljama.

(14) Program bi trebao podupirati aktivnosti koje uključuju terensko testiranje, eksperimentiranje i demonstracije, među ostalim oslanjajući se, prema potrebi, na tekući rad Europske obrambene agencije. Te bi aktivnosti subjektima trebale omogućiti validaciju inovativnih rješenja u realističnim operativnim uvjetima, čime bi se dobile povratne informacije u stvarnom vremenu koje se mogu upotrebljavati za poboljšanje rješenja iterativnim postupkom. Aktivno sudjelovanje država članica i relevantnih industrijskih aktera, kao što su glavni ugovaratelji i podugovaratelji prve razine, od presudne je važnosti u svakoj fazi tog procesa, od utvrđivanja zahtjeva za testiranje do procjene dokazanih sposobnosti. To sudjelovanje može doprinijeti stvaranju vjerodostojnih signala potražnje i olakšati donošenje odluka o nabavi nakon toga. Osim toga, Programom se može poduprijeti uvođenje novih tehnologija i proizvoda objedinjavanjem potražnje i upotrebom inovativnih mehanizama javne nabave, kao što su partnerstva za inovacije. Mogu se razviti i zajedničke platforme i usluge kako bi se zadovoljile zajedničke operativne potrebe više krajnjih korisnika.

(15) Svemirski kapaciteti postali su neizostavni pokretači modernih obrambenih i sigurnosnih operacija jer pružaju ključne funkcije, uključujući obavještajni rad, nadzor i izviđanje, sigurnu komunikaciju, određivanje položaja, navigaciju i mjerenje vremena te rano upozoravanje. Nadalje, otpornost i sposobnost reagiranja europskog svemirskog sektora strateški su prioritet zbog sve većeg oslanjanja oružanih snaga na svemirske resurse, u kombinaciji sa sve većom osjetljivošću svemirske infrastrukture na prijetnje. Dvojna namjena svemirskih tehnologija i usluga znači da inovacije u svemirskom sektoru imaju izravne i neposredne posljedice za obrambene sposobnosti te da potražnja potaknuta obranom može ubrzati razvoj i komercijalizaciju europskih svemirskih tehnologija. Programom bi se stoga trebao podupirati razvoj inovativnih obrambenih sposobnosti lociranih u svemiru i omogućenih svemirskim tehnologijama, uključivanjem novih sudionika i netradicionalnih aktera kako bi se povećala strateška autonomija Unije u svemiru i ojačao EDTIB. To uključuje doprinos razvoju buduće usluge promatranja Zemlje za državne potrebe s autonomnim, otpornim i obrambenim sposobnostima za promatranje Zemlje. Programom bi se trebale podupirati i aktivnosti u području svemira kako bi države članice i Unija brže usvajali svemirske obrambene sposobnosti u skladu sa Svemirskim programom, Programom za sigurnu povezivost ili s obzirom na aktivnosti Satelitskog centra Europske unije, a da se pritom osigurava dosljednost s relevantnim inicijativama Unije povezanima sa svemirom.

(16) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji kako bi ona mogla donijeti programe rada i odluke o dodjeli. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]).

(17) U skladu s člankom 153. stavkom 3. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]), odboru za evaluaciju mogu pomagati vanjski stručnjaci, na temelju odluke odgovornog dužnosnika za ovjeravanje. Kako bi se zaštitila povjerljivost rada odbora za evaluaciju, odstupajući od članka 242. stavka 4. te uredbe, popis neovisnih stručnjaka ne bi se smio objavljivati.

(18) U programu rada trebalo bi utvrditi pozive na podnošenje prijedloga za rješenja, koji mogu biti u obliku izazova u vezi s posebnim obrambenim potrebama utvrđenima u koordinaciji s državama članicama, putem strukturiranog postupka koji uključuje države članice, kako bi se podržanim projektima odgovorilo na njihove stvarne i prioritetne obrambene potrebe. Te posebne obrambene potrebe trebalo bi utvrditi na temelju prioriteta sposobnosti EU-a koji proizlaze iz plana za razvoj sposobnosti i koji se, prema potrebi, dopunjuju nedostacima i mogućnostima utvrđenima u okviru koordiniranog godišnjeg preispitivanja u području obrane. Europska obrambena agencija, kao tijelo odgovorno za plan razvoja sposobnosti i domaćin HEDI-ja, i Europska služba za vanjsko djelovanje, uključujući Vojni stožer Europske unije, kao i predstavnici trećih pridruženih zemalja, trebali bi imati važnu ulogu u utvrđivanju izazova. Komisija bi za sastavljanje izazova trebala moći, na strogo savjetodavnoj osnovi, uzimati u obzir i doprinos etabliranih aktera obrambene industrije i šireg EDTIB-a, uključujući glavne ugovaratelje, kako bi se odgovorilo na posebne ciljane potrebe u pogledu sposobnosti, pod uvjetom da takav doprinos ne utječe na oblikovanje poziva na podnošenje prijedloga na način koji je štetan za pošteno tržišno natjecanje ili sudjelovanje novih aktera u području obrane, osobito MSP-ova te inovativnih start-up i scale-up poduzeća. U svim slučajevima prednost bi trebalo dati izazovima s najširom mogućom potporom država članica, koji odražavaju stvarnu zajedničku potražnju i strateško usklađivanje te doprinose obrambenoj pripravnosti Unije u cjelini. Kako bi se obuhvatio cijeli raspon inovacija, Program bi trebao uključivati i pozive koji se odnose na šire inovacijske ciljeve u području obrane. Pri odabiru projekata u okviru tih poziva Komisija bi trebala osigurati da se Programom doprinosi jačanju kapaciteta obrambene industrije u cijeloj Uniji i suočavanju i s hitnim i s dugotrajnim prijetnjama.

(19) Cilj je Programa poduprijeti inovacijski trud netradicionalnih aktera u području obrane, prvenstveno MSP-ova. Pružanjem ciljane potpore u okviru Programa nastoji se ubrzati napredovanje i dorada njihovih disruptivnih tehnologija i proizvoda te približiti te tehnologije i proizvode tržištu, čime se u konačnici povećavaju konkurentnost i rast tih aktera.

(20) Treće zemlje koje su članice Europskoga gospodarskog prostora trebale bi moći sudjelovati u Programu kao pridružene treće zemlje u okviru suradnje uspostavljene na temelju Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ([10]), kojim se predviđa provedba tih programa na osnovi odluke donesene na temelju tog sporazuma. Ukrajina bi također trebala moći sudjelovati u Programu kao pridružena treća zemlja, u skladu sa Sporazumom o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Ukrajine, s druge strane ([11]).

([8]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([9]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([10]) SL L 1, 3.1.1994., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

([11]) SL L 161, 29.5.2014., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

(21) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine prouzročio je golemu štetu u Ukrajini. Osim toga, Ukrajina je izgubila pristup međunarodnim financijskim tržištima i zabilježila znatan pad javnih prihoda, dok su se javni rashodi bitno povećali. U tom je kontekstu vjerojatno da će Ukrajina narednih godina imati velike potrebe za financiranjem. Zbog toga se od Ukrajine neće zahtijevati da financijski doprinosi Programu kako bi mu bila pridružena. U sporazumima o pridruživanju za sudjelovanje u Programu utvrdit će se posebni uvjeti sudjelovanja Ukrajine u Programu.

(22) Budući da je cilj Programa podupirati inovacijski kapacitet obrambene industrije Unije, za potporu bi trebali biti prihvatljivi samo pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženim trećim zemljama i koji ne podliježu kontroli nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridružene treće zemlje. Osim toga, kako bi se zaštitili ključni sigurnosni i obrambeni interesi Unije i njezinih država članica, infrastruktura, postrojenja, imovina i resursi primatelja financijskih sredstava Unije i podugovaratelja uključenih u djelovanje koje se podupire Programom trebala bi se tijekom cijelog trajanja djelovanja nalaziti na državnom području države članice ili pridružene treće zemlje te bi se izvršne upravljačke strukture primatelja trebale nalaziti u Uniji ili u pridruženoj trećoj zemlji. Kako bi se zaštitili ti ključni sigurnosni i obrambeni interesi, ti bi se kriteriji prihvatljivosti trebali primjenjivati i na financiranje koje se pruža u okviru javne nabave.

(23) Međuevaluacija EDF-a pokazala je da administrativno opterećenje i vrijeme za pružanje jamstava nisu kompatibilni s brzinom i fleksibilnošću potrebnima za djelotvornu provedbu programa kad je primatelj financijskih sredstava Unije s poslovnim nastanom u Uniji pod kontrolom nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje. Kako bi se odgovorilo na taj izazov i kako bi se olakšala brza provedba Programa, ne bi smjela biti dopuštena odstupanja od načela da primatelji ne smiju biti pod kontrolom subjekata s poslovnim nastanom izvan Unije ili izvan pridruženih trećih zemalja. Iskustvo s prethodnim programima za obrambenu industriju upućuje i na to da pružanje jamstava dovodi do dodatne postupovne složenosti i duljih razdoblja evaluacije, a uklanjanje te iznimke vjerojatno ne bi znatno utjecalo na broj prihvatljivih subjekata.

(24) Kako bi se osiguralo da države članice mogu imati koristi od najsuvremenijih tehnologija i inovacija, Program bi trebao moći pružati poticaje radi privlačenja MSP-ova s poslovnim nastanom izvan Unije ili izvan pridruženih trećih zemalja koji imaju potencijal znatno doprinijeti postizanju ciljeva Programa. Svaka takva financijska sredstva Unije trebala bi biti uvjetovana time da predmetni MSP bude pod kontrolom države članice ili pridružene treće zemlje ili subjekta s poslovnim nastanom u državi članici ili pridruženoj trećoj zemlji te time da se ni poslovni nastan ni izvršne upravljačke strukture tog MSP-a ne nalaze u Rusiji ni u zemljama koje podupiru agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, uzimajući u obzir trenutačni kontekst, a posebno ničim izazvan i neopravdan agresivni rat Rusije protiv Ukrajine.

(25) U ograničenom broju slučajeva u programu rada trebali bi se moći utvrditi određeni postupci dodjele, u okviru kojih bi MSP-ovi mogli sudjelovati u Programu čak i ako još ne ispunjavaju kriterije prihvatljivosti koji se odnose na njihov poslovni nastan ili lokaciju njihovih izvršnih upravljačkih struktura u Uniji ili pridruženoj trećoj zemlji. Taj mehanizam, koji se u ovoj Uredbi naziva „poticajna intervencija”, sastoji se od odobravanja primateljima financijskih sredstava Unije privremene i uvjetne suspenzije tog kriterija prihvatljivosti, koji bi morali ispuniti u roku utvrđenom u pravnoj obvezi za primanje financijskih sredstava Unije. Poticajnom intervencijom ne bi se trebao dovoditi u pitanje primarni cilj Programa, a to je pružanje potpore MSP-ovima s poslovnim nastanom u Uniji ili pridruženim trećim zemljama. Nadalje, mogu se pružiti financijska sredstava Unije za troškove premještanja poslovnog nastana tih MSP-ova ili njihovih izvršnih upravljačkih struktura u Uniju ili u pridruženu treću zemlju. Financijski interesi Unije trebali bi se na odgovarajući način zaštititi, a plaćanja bi se trebala provesti tek nakon što se do kraja razdoblja navedenog u pravnoj obvezi ispune kriteriji prihvatljivosti. Kako bi se očuvala ciljana i iznimna priroda te potpore, u programu rada trebalo bi biti moguće predvidjeti gornje granice za poticajne intervencije i financijsku potporu za troškove premještanja u smislu ukupnog udjela financijske omotnice, kao i u smislu ukupnih financijskih sredstava Unije dodijeljenih pojedinačnim primateljima.

(26) Kako bi se poticajnom intervencijom ostvarila njezina predviđena svrha, trebalo bi se moći odstupiti od kriterija prihvatljivosti da se poslovni nastan i izvršna upravljačka struktura primatelja financijskih sredstava Unije nalaze u Uniji ili u pridruženoj trećoj zemlji kako bi primili financijska sredstava Unije, pod uvjetom da se ta financijska sredstva posebno odnose na olakšavanje usklađenosti s tim kriterijima prihvatljivosti, uključujući pokrivanje troškova povezanih s premještanjem poduzeća ili uspostavom njegove izvršne upravljačke strukture u Uniji ili u pridruženoj trećoj zemlji.

(27) Kako bi se osiguralo da se pri provedbi ove Uredbe poštuju međunarodne obveze Unije i njezinih država članica, djelovanja u vezi s proizvodima čiji su upotreba, razvoj ili proizvodnja zabranjeni međunarodnim pravom ne bi se smjela podupirati Programom. U tom pogledu prihvatljivost djelovanja koja se odnose na nove ili disruptivne obrambene proizvode također bi trebala podlijegati kretanjima u međunarodnom pravu. Nadalje, djelovanja u svrhu razvoja smrtonosnog autonomnog oružja kod kojeg ne postoji mogućnost značajne ljudske kontrole nad odlukama o odabiru i djelovanju prilikom provedbe napadâ na ljude ne bi smjela biti prihvatljiva za potporu iz Programa, ne dovodeći u pitanje mogućnost financiranja sredstvima Unije djelovanjâ u svrhu razvoja sustavâ ranog upozoravanja i protumjera u obrambene svrhe. S obzirom na brzinu potrebnu za razvoj inovativnih i revolucionarnih obrambenih tehnologija i sveobuhvatnu namjeru Programa da privuče MSP-ove, start-up i scale-up poduzeća te netradicionalne aktere u području obrane, Komisija bi trebala osigurati da to ne nameće nepotrebno administrativno opterećenje za podnositelje zahtjeva. Nadalje, evaluacija tog zahtjeva ne bi smjela uzrokovati kašnjenja u provedbi Programa.

(28) Budući da mjere koje se podupiru Programom treba provesti u kratkom roku i ujedno smanjiti administrativno opterećenje za podnositelje zahtjeva, trebalo bi primijeniti financiranje koje nije povezano s troškovima ili pojednostavnjene mogućnosti obračuna troškova ako se financiranje sredstvima Unije pruža u obliku bespovratnih sredstava. Budući da je MSP-ovima, uključujući inovativna start-up i scale-up poduzeća, potrebno osigurati brzu i pristupačnu potporu usmjerenu na rezultate, bespovratna sredstva u okviru Programa trebala bi, kad god je to moguće, imati oblik paušalnih iznosa kako bi se smanjilo administrativno opterećenje, povećala predvidljivost za primatelje financijskih sredstava Unije i omogućilo im se da se usredotoče na postizanje dogovorenih rezultata. Financiranje sredstvima Unije trebalo bi se pružati u obliku nadoknade stvarnih prihvatljivih troškova samo ako se ciljevi određenog djelovanja ne mogu postići ni na koji drugi način.

(29) Funkcioniranje obrambene industrije ne slijedi konvencionalna pravila i poslovne modele po kojima se uređuju tradicionalnija tržišta. Potražnja dolazi gotovo isključivo od nacionalnih vlada, koje ujedno kontroliraju svu nabavu obrambenih proizvoda i tehnologija, uključujući izvoz. Stoga obrambena industrija, posebno mali i netradicionalni inovatori u području obrane, ne sudjeluje u velikim inovacijskim projektima koji se financiraju vlastitim sredstvima, a države članice i pridružene treće zemlje često financiraju sve povezane troškove. Nadalje, ti se akteri suočavaju s trajnim preprekama u pristupu financiranju, uključujući sufinanciranje, a posebno pristupu privatnom financiranju za ulaganja, zbog rizika koje sudionici na tržištu povezuju s takvim ulaganjima. Stoga je od presudne važnosti iskorištavanje javnih ulaganja za obrambenu industriju Unije s obzirom na hitnu potrebu za poticanjem ulaganja u inovacije u području obrane. Budući da se te mjere inače ne bi poduzele, čini se opravdanim da se, ne dovodeći u pitanje članak 193. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, financijska sredstva Unije mogu pružiti kako bi se pokrilo do 100 % prihvatljivih troškova za djelovanja prihvatljiva u okviru Programa.

(30) Kako bi se dodatno pojednostavnio i ubrzao postupak podnošenja i evaluacije, financijska sredstva Unije trebala bi se pružati u okviru posebnog postupka evaluacije, koji uključuje određene provjere nakon donošenja odluke o dodjeli. Podnositelje zahtjeva trebalo bi pozvati da podnesu prijedloge i kratki sažetak. Taj sažetak trebalo bi evaluirati prije nego što se prijedlozi u potpunosti evaluiraju u odnosu na relevantne kriterije za dodjelu utvrđene u programu rada. Cilj je tog pristupa smanjiti administrativno opterećenje podnositelja zahtjeva i pružiti financijsku sigurnost što je prije moguće te pritom prihvatiti razuman stupanj financijskog ili pravnog rizika za Uniju, razmjerno ciljevima koji se žele postići. Financijski interesi Unije trebali bi se na odgovarajući način štititi, a plaćanja bi trebalo provesti tek nakon što bude dovršena završna evaluacija.

(31) Kako bi se dodatno pojednostavnio i ubrzao postupak podnošenja i evaluacije, trebalo bi biti moguće odstupiti od određenih drugih obveza utvrđenih Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509. Trebalo bi osobito dopustiti odstupanja od članaka 199., 201. i 203. te uredbe, koji se odnose na sadržaj i procjenu zahtjeva za bespovratna sredstva te od članka 170. stavka 1. točaka (b) i (c) i članka 170. stavka 2. te uredbe, koji se odnose na postupke nabave. Tim bi se odstupanjima omogućilo donošenje odluka o dodjeli i potpisivanje sporazumâ o dodjeli bespovratnih sredstava na temelju preliminarne procjene kriterija prihvatljivosti i odabira, oslanjajući se, prema potrebi, u prvom redu na časne izjave podnositeljâ prijedloga i ponuditeljâ, među ostalim u vezi sa zahtjevima koji se odnose na kontrolu, a da se u toj fazi ne zahtijeva popratna dokumentacija. Nadalje, vremenski raspored za obavješćivanje o rezultatima preliminarne evaluacije i za donošenje odluke o dodjeli trebalo bi skratiti i utvrditi u programu rada, čime bi se Komisiji omogućilo da djeluje bez odgode. Međutim, završna evaluacija relevantnih kriterija trebala bi biti dovršena u roku od četiri mjeseca od roka za podnošenje zahtjeva. Financijski interesi Unije trebali bi se na odgovarajući način štititi, a plaćanja bi trebalo provesti tek nakon što bude dovršena završna evaluacija.

(32) Kao alternativa ubrzanom postupku evaluacije te kako bi Unija podržavala inovativna rješenja a da ih zbog posebnog oblika potpore Unije ne ograniči ili umjetno suzi već na samom početku, Program bi trebao omogućiti fleksibilniji i pristupačniji pristup utvrđivanju, odabiru i podupiranju inovativnih projekata i ideja, među ostalim u okviru postupaka dodjele na koje ne utječe odabir instrumenta. U skladu s tim pristupom ideje bi trebalo procjenjivati i odabirati s obzirom na njihov doprinosa ciljevima Programa. Najprikladniji i najdjelotvorniji instrument za izvršenje proračuna u okviru Programa, bez obzira na to je li riječ o bespovratnim sredstvima, nabavi ili drugom obliku potpore, trebao bi se odrediti tek nakon postupka odabira, uzimajući u obzir posebne značajke, zahtjeve i prednosti pojedinačnog projekta.

(33) Kako bi se zadržala privlačnost za što raznovrsnije potencijalne podnositelje zahtjeva i uklonio postojeći nedostatak u inovacijskom ciklusu u području obrane, potrebno je i razmjerno omogućiti da troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva budu prihvatljivi za financiranje sredstvima Unije, kako je predviđeno člankom 196. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Program se primarno bavi razvojnim aktivnostima u poodmakloj fazi kojima se premošćuje kritični raskorak između komercijalizacije i nabave tako što se novi i disruptivni obrambeni proizvodi pripremaju za pristup tržištu i operativnu primjenu. Inovativna poduzeća, posebno MSP-ovi, često pokreću i samostalno financiraju razvojne aktivnosti prije nego što postanu dostupne službene mogućnosti financiranja. Tim će se pristupom omogućiti da se Programom podupru ključna inovacijska djelovanja koja su započela do tri mjeseca prije zatvaranja poziva na podnošenje prijedloga i da se pruže financijska sredstva Unije kako bi se ubrzao njihov dovršetak, čime će se osigurati pravodobna isporuka rješenja za najhitnije izazove s kojima se suočavaju oružane snage država članica i pridruženih trećih zemalja.

(34) Direktivom 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([12]) predviđeno je posebno izuzeće od obveza za ugovore dodijeljene u okviru određenih programa suradnje koji uključuju aktivnosti istraživanja i razvoja. Nakon donošenja Direktive (EU) 2026/2383 Europskog parlamenta i Vijeća ([13]), u Direktivi 2009/81/EZ pojašnjeno je da je projekt istraživanja i razvoja kojim upravljaju institucije ili tijela Unije i koji se provodi u skladu s pravilima Unije i financira iz proračuna Unije program suradnje koji zajednički provode najmanje dvije države članice i može nastaviti obuhvaćati faze nakon faze istraživanja i razvoja. U takvom slučaju trebalo bi biti moguće isključiti ugovore dodijeljene nakon tih faza. To se isključenje posebno primjenjuje na ugovore dodijeljene u okviru projekata koji se podupiru Programom.

([12]) Direktiva 2009/81/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([13]) Direktiva (EU) 2026/2383 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2026. o izmjeni direktiva 2009/43/EZ i 2009/81/EZ u pogledu pojednostavnjenja transfera obrambenih proizvoda unutar EU-a i pojednostavnjenja nabave u području sigurnosti i obrane (SL L, 2026/2383, 3.11.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/2383/oj).

(35) Uredbom (EU) 2026/467 Europskog parlamenta i Vijeća ([14]) predviđa se pomoć Unije Ukrajini u obliku zajma u cilju pružanja predvidljive, kontinuirane, fleksibilne i pravodobne financijske i gospodarske pomoći za ispunjavanje potreba za financiranjem koje proizlaze iz agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine i njezina neplaćanja odštete. U skladu s člankom 13. stavkom 4. točkom (f) te uredbe predviđeno je da se za proizvođače i podugovaratelje uključene u proizvodnju obrambenih proizvoda koji ispunjavaju uvjete prihvatljivosti u okviru određenih obrambenih programa Unije jednakovrijedne uvjetima prihvatljivosti utvrđenima u toj uredbi može smatrati da ispunjavaju uvjete prihvatljivosti utvrđene u toj uredbi. Budući da Program nije bio uspostavljen u trenutku donošenja te uredbe, primjereno je izmijeniti tu uredbu tako da se predvidi da se za primatelje financijskih sredstava Unije u okviru Programa koji su ispunili jednakovrijedne uvjete prihvatljivosti može smatrati da ispunjavaju uvjete prihvatljivosti na temelju te uredbe, pod uvjetom da se naknadnim promjenama ne dovodi u pitanje ispunjavanje tih uvjeta.

(36) Kako bi se osigurala odgovarajuća razina sigurnosti klasificiranih podataka od presudne je važnosti poštovanje minimalnih standarda industrijske sigurnosti pri sklapanju klasificiranih sporazuma o financiranju. U tom cilju i u skladu s primjenjivim nacionalnim zakonima, države članice i pridružene treće zemlje na čijem državnom području primatelji financijskih sredstava Unije imaju poslovni nastan trebale bi uspostaviti sigurnosni okvir, koji se sastoji od sigurnosnih uputa za projekte i povezanog Vodiča za stupnjeve tajnosti, ako bi provedba Programa uključivala ili generirala informacije koje zahtijevaju stupanj tajnosti.

(37) Ova bi se Uredba trebala primjenjivati ne dovodeći u pitanje pravila Unije o tržišnom natjecanju, posebno članke od 101. do 109. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i pravne akte kojima se ti članci provode.

(38) Primjereno je utvrditi indikativnu financijsku omotnicu za Program.

(39) Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509 utvrđuju se pravila o donošenju i izvršenju općeg proračuna Unije, što uključuje pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, nefinancijskim donacijama, nabavi, neizravnom upravljanju, financijskoj pomoći, financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima.

(40) U skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([15]), Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 ([16]), Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 ([17]) i Uredbom Vijeća (EU) 2017/1939 ([18]), financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni proporcionalnim mjerama, što uključuje mjere za sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i ispitivanje nepravilnosti i prijevara, povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili zloupotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, izricanje administrativnih kazni.

([14]) Uredba (EU) 2026/467 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. veljače 2026. o provedbi pojačane suradnje radi uspostave zajma za potporu Ukrajini za 2026. i 2027. (SL L, 2026/467, 26.2.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/467/oj).

([15]) Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([16]) Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([17]) Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([18]) Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

(41) Osobito, u skladu s uredbama (EU, Euratom) br. 883/2013 i (Euratom, EZ) br. 2185/96 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) može provoditi istrage, uključujući provjere i inspekcije na licu mjesta, kako bi se ustanovilo je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti kojom se šteti financijskim interesima Unije. U skladu s Uredbom (EU) 2017/1939 Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) može provoditi istrage i kazneni progon zbog prijevara i drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na financijske interese Unije, kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća ([19]).

(42) U skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509 svaka osoba ili subjekt koji prima sredstva Unije mora u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodjeljivati potrebna prava i pristup Komisiji, OLAF-u, EPPO-u i Europskom revizorskom sudu i osiguravati da im svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

(43) S obzirom na to da hitno treba poduprijeti ključna ulaganja u obrambene sposobnosti, osobito u inovacije u području obrane, u kontekstu hitnosti geopolitičkih izazova, primjereno je da ova Uredba stupi na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

(44) Budući da je Program osmišljen tako da bude ograničen vremenski i opsegom, njime se ne bi trebali dovoditi u pitanje budući programi ili instrumenti Unije kojima se pruža potpora politici obrambene industrije.

(45) Komisija bi trebala procijeniti djelotvornost Programa u postizanju ciljeva utvrđenih u ovoj Uredbi. Tom bi se procjenom trebalo evaluirati i treba li provedbene mehanizme uvedene u okviru Programa, uključujući ubrzane postupke dodjele i fleksibilne oblike potpore Unije, proširiti, prilagoditi ili uključiti u buduće programe Unije. Rezultati te evaluacije trebali bi poslužiti kao temelj za buduće odluke o potpori Unije za MSP-ove za inovacije u području obrane. U tu bi svrhu Komisija trebala sastaviti izvješće o provedbi Programa, uključujući informacije o stupnju sudjelovanja MSP-ova, geografskoj distribuciji subjekata kojima je dodijeljena potpora diljem Unije i pridruženih trećih zemalja, tematskoj raspodjeli aktivnosti kojima je dodijeljena potpora, raščlambi rashoda prema vrsti djelovanja koje se podupire Programom, djelotvornosti pojednostavnjenih postupaka dodjele u odnosu na referentne vrijednosti u postojećim instrumentima te objedinjene podatke o uvođenju proizvoda koji se financiraju iz Programa. Izvješće bi trebalo dostaviti Europskom parlamentu i Vijeću. S obzirom na to da su nove i disruptivne inovacije u području obrane visokorizične i imaju velik potencijal, uspjeh Programa trebalo bi procijeniti na razini portfelja.

(46) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, posebno jačanje konkurentnosti i inovacijskog kapaciteta EDTIB-a u cijeloj Uniji, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka Programa u podupiranju inovacija u području obrane u cijeloj Uniji on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

([19]) Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja Program za fleksibilne i brze inovacije u području obrane („Program”) za razdoblje od 1. siječnja 2027. do 31. prosinca 2027. te se utvrđuju njegovi ciljevi i proračun, oblici financiranja u okviru Programa i pravila za pružanje tog financiranja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „pravni subjekt” znači:

   (a) pravna osoba osnovana i priznata kao takva na temelju prava Unije, nacionalnog prava ili međunarodnog prava, uključujući strukture za europski program naoružanja (SEAP-ovi), uspostavljene u skladu s Uredbom (EU) 2025/2643 Europskog parlamenta i Vijeća ([20]), koja ima pravnu osobnost i sposobnost da djeluje u vlastito ime, izvršava prava i podliježe obvezama; ili

   (b) subjekt koji nema pravnu osobnost, kako je navedeno u članku 200. stavku 2. točki (c) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509;

2. „kontrola” znači sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na pravni subjekt izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata;

3. „obrambeni proizvod” znači svi obrambeni proizvodi kako su navedeni u Prilogu Direktivi 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([21]) te radovi, roba i usluge izravno povezani s tim proizvodima za bilo koji i za sve elemente njihova životnog vijeka u smislu članka 2. točke (c) Direktive 2009/81/EZ;

4. „novi i disruptivni obrambeni proizvod” znači poboljšani ili sasvim novi obrambeni proizvod:

   (a) koji dovodi do radikalne preobrazbe, uključujući promjenu paradigme u konceptu i vođenju poslova obrane, među ostalim zamjenom postojećih obrambenih tehnologija ili time što ih čini manje djelotvornim ili zastarjelim; i

   (b) za koji se očekuje da će se moći u potpunosti iskoristiti do kraja djelovanja koje se podupire Programom;

([20]) Uredba (EU) 2025/2643 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2025. o uspostavi Programa za europsku obrambenu industriju i okvira mjera za osiguravanje pravodobne dostupnosti obrambenih proizvoda i opskrbe njima („Uredba EDIP”) (SL L, 2025/2643, 29.12.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj).

([21]) Direktiva 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjivanju uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar Zajednice (SL L 146, 10.6.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

5. „izvršna upravljačka struktura” znači tijelo pravnog subjekta koje je imenovano u skladu s nacionalnim pravom i, ako je to primjenjivo, koje je odgovorno glavnom izvršnom direktoru tog subjekta, a koje je ovlašteno za utvrđivanje strategije, ciljeva i općeg usmjerenja tog pravnog subjekta te koje nadzire i prati odlučivanje uprave tog pravnog subjekta;

6. „rezultati” znači svi materijalni ili nematerijalni učinci djelovanja koje se podupire Programom, kao što su podaci, znanje i iskustvo ili informacije, bilo kojeg oblika ili prirode i bez obzira na to mogu li se zaštititi ili ne, kao i sva prava povezana s tim učinkom, uključujući prava intelektualnog vlasništva;

7. „mala i srednja poduzeća” (MSP-ovi) znači mala i srednja poduzeća kako su definirana u članku 2. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ ([22]);

8. „osnovne informacije” znači sve informacije koje su potrebne ili korisne za provedbu Programa, koje su nastale prije ili izvan okvira djelovanja koje se podupire Programom te su dostavljene i korištene za potrebe tog djelovanja;

9. „novostečene informacije” znači podaci, znanje i iskustvo ili informacije nastale u okviru provedbe Programa, neovisno o njihovu obliku ili prirodi;

10. „subjekt iz nepridružene treće zemlje” znači:

(a) pravni subjekt s poslovnim nastanom u nepridruženoj trećoj zemlji; ili

(b) pravni subjekt s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj trećoj zemlji, čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u nepridruženoj trećoj zemlji.

Članak 3.

Ciljevi

1. Opći je cilj Programa poduprijeti kapacitet MSP-ova, uključujući inovativna *start-up* i *scale-up* poduzeća, za brze inovacije kako bi se osigurala brza isporuka novih i disruptivnih obrambenih proizvoda usmjerenih na troškovnu učinkovitost kako bi se odgovorilo na najnovije i dinamične izazove s kojima se suočavaju oružane snage država članica i pridruženih trećih zemalja, posebno one koji proizlaze iz agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine. Programom se time potiče konkurentnost europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) i doprinosi jačanju obrambene industrijske pripravnosti Unije te ujedno smanjuje strateška ovisnost o nepridruženim trećim zemljama u cijelom spektru obrambenih tehnologija.

2. Specifični su ciljevi Programa sljedeći:

(a) znatno ubrzati inovacijske cikluse novih i disruptivnih obrambenih proizvoda koje u Uniji razvijaju MSP-ovi, uzimajući u obzir hitne potrebe država članica i pridruženih trećih zemalja i iskorištavajući inovacijski potencijal industrije Unije u cjelini; i

(b) povećati uvođenje, od strane država članica i pridruženih trećih zemalja kao i od strane glavnih ugovaratelja obrambene industrije, integratora sustava i podugovaratelja prve razine, novih i disruptivnih obrambenih proizvoda koje razvijaju MSP-ovi, među ostalim putem namjenskog povezivanja, čime se podupire rast takvih MSP-ova u Europi, promiče njihova integracija u prekogranične obrambene lance opskrbe, povećava otpornost i sigurnost opskrbe takvim proizvodima, doprinosi razvoju inovacijskih kapaciteta u području obrane u Uniji te u konačnici jača tehnološka prednost država članica.

([22]) Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

Članak 4.

Proračun

1. Indikativna financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje od 1. siječnja 2027. do 31. prosinca 2027. iznosi 115 000 000 EUR po tekućim cijenama.

2. Proračunske obveze za aktivnosti koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na više godina u godišnjim obrocima.

3. Odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije nakon 2027. da se pokriju potrebni troškovi i omogući upravljanje djelovanjima koja se podupiru Programom koja se ne završe do kraja Programa, kao i troškovi za pokrivanje kritičnih operativnih aktivnosti i usluga.

4. Financijska omotnica iz stavka 1. i iznosi dodatnih resursa iz članka 5. mogu se koristiti i za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, uključujući oblikovanje, uspostavu, testiranje, certifikaciju, rad i održavanje korporativnih sustava i platformi informacijske tehnologije za specifične i institucijske sustave i platforme informacijske tehnologije, i informacijske i komunikacijske aktivnosti, uključujući institucijsku komunikaciju o političkim prioritetima Unije, te za svu drugu tehničku i administrativnu pomoć ili troškove osoblja koji nastanu za Komisiju u upravljanju Programom.

Članak 5.

Dodatni resursi

1. Države članice, institucije, tijela i agencije Unije, treće zemlje, međunarodne organizacije, međunarodne financijske institucije ili druge treće strane mogu za Program ili za bilo koju njegovu specifičnu aktivnost ili specifičan cilj iz članka 3. ove Uredbe staviti na raspolaganje dodatne financijske ili nefinancijske doprinose. Dodatni financijski doprinosi čine vanjske namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 2. točke (a), (d) ili (e) ili članka 21. stavka 5. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Resursi dodijeljeni državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na zahtjev predmetne države članice prenijeti u Program podložno uvjetima utvrđenima u relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća ([23]). Komisija te resurse izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 ili neizravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) te uredbe. Ti se resursi upotrebljavaju u korist predmetne države članice. Ako Komisija ne preuzme pravnu obvezu u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja za dodatne iznose koji su stavljeni na raspolaganje Programu, odgovarajući iznosi za koje nisu preuzete obveze mogu se na zahtjev predmetne države članice prenijeti natrag na izvorne programe u skladu s uvjetima iz Uredbe (EU) 2021/1060.

([23]) Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Članak 6.

Alternativno, kombinirano i kumulativno financiranje

1. Program se provodi u sinergiji s drugim programima Unije. Za djelovanje za koje je primljen doprinos iz drugog programa Unije može se primiti i doprinos u okviru Programa, pod uvjetom da se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Pravila relevantnog programa Unije primjenjuju se na odgovarajući doprinos ili se na sve doprinose može primijeniti jedinstveni skup pravila bilo kojeg programa Unije iz kojeg se daje doprinos te se može zasnovati jedinstvena pravna obveza. Ako se doprinos Unije temelji na prihvatljivim troškovima, kumulativna potpora iz proračuna Unije ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja i može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.

2. Postupci dodjele u okviru Programa mogu se provoditi zajednički u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja s državama članicama, institucijama, tijelima i agencijama Unije, trećim zemljama, međunarodnim organizacijama, međunarodnim financijskim institucijama ili drugim trećim stranama, pod uvjetom da su financijski interesi Unije zaštićeni. Na te se postupke primjenjuje jedinstven skup pravila i oni dovode do zasnivanja jedinstvene pravne obveze. Za te potrebe partneri u zajedničkom postupku dodjele mogu Programu staviti na raspolaganje resurse u skladu s člankom 5. ove Uredbe. Provedba postupka dodjele može se isto tako povjeriti partnerima, ako je to primjenjivo, u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (c) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Za potrebe članka 153. stavka 3. te uredbe, za zajedničke postupke dodjele odbor za evaluaciju može se djelomično sastojati od članova koji su predstavnici partnera u tim postupcima.

Članak 7.

Treće zemlje pridružene Programu

1. Program ili određena djelovanja kako su navedeni u članku 10. mogu biti otvoreni za sudjelovanje sljedećih trećih zemalja putem punog ili djelomičnog pridruživanja Programu, u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 3. i primjenjivim međunarodnim sporazumima ili odlukama donesenima na temelju tih sporazuma:

(a) članice Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskog gospodarskog prostora;

(b) Ukrajinu, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o pridruživanju između EU-a i Ukrajine.

2. Sporazumima o pridruživanju za sudjelovanje u Programu sa zemljama iz stavka 1.:

(a) osigurava se pravedna ravnoteža u smislu doprinosa i koristi treće zemlje koja sudjeluje u Programu;

(b) utvrđuju se uvjeti za sudjelovanje u Programu, uključujući izračun financijskih doprinosa, koji se sastoje od operativnog doprinosa i naknade za sudjelovanje u Programu i njegove opće administrativne troškove;

(c) trećoj zemlji ne dodjeljuje se ovlast za donošenje odluka u Programu;

(d) jamče se prava Unije da osigura dobro financijsko upravljanje i zaštiti svoje financijske interese; i

(e) osigurava se zaštita sigurnosti i javnog poretka Unije.

3. Za potrebe stavka 2. točke (d) pridružena treća zemlja:

(a) dodjeljuje potrebna prava i pristup kako se zahtijeva uredbama (EU, Euratom) 2024/2509 i (EU, Euratom) br. 883/2013;

(b) jamči da su odluke o izvršenju kojima se nameće novčana obveza na temelju članka 299. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i presude i rješenja Suda Europske unije izvršive; te

(c) osigurava da njezina nadležna tijela surađuju s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO) u istragama i kaznenom progonu kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije u skladu s primjenjivim međunarodnim sporazumima ili drugim primjenjivim pravilima.

Članak 8.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Program se provodi u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509 u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja sa subjektima iz članka 62. stavka 1. točke (c) te uredbe.

2. U skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509 financijska sredstva Unije mogu se pružiti u bilo kojem obliku.

3. U skladu s člankom 196. stavkom 2. drugim podstavkom točkom (a) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, financijskim doprinosima mogu se, ako je to relevantno i potrebno za provedbu djelovanja koje se podupire Programom, obuhvatiti djelovanja započeta i troškovi nastali prije datuma podnošenja prijedloga za ta djelovanja, pod uvjetom da ta djelovanja nisu započela više od tri mjeseca prije zatvaranja poziva na podnošenje prijedloga te da nisu dovršena prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

4. Ako se financiranje sredstvima Unije osigurava u obliku bespovratnih sredstava, mora biti u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima ili pojednostavnjenim mogućnostima financiranja troškova, u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509. Ako je to moguće, bespovratna sredstva u okviru Programa moraju biti u obliku jednokratnih iznosa. Stvarni prihvatljivi troškovi mogu se nadoknaditi samo ako se ciljevi djelovanja koje se podupire Programom ne mogu postići drukčije.

5. U skladu s člankom 153. stavkom 3. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, odbor za evaluaciju može primiti pomoć vanjskih stručnjaka koji imaju valjano uvjerenje o sigurnosnoj provjeri osobe, ako se to zahtijeva programom rada. Odstupajući od članka 242. te uredbe, popis neovisnih stručnjaka ne objavljuje se.

Članak 9.

Prihvatljivost

1. Kriteriji prihvatljivosti utvrđuju se u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509 kako bi se poduprlo postizanje ciljeva utvrđenih u članku 3. ove Uredbe i primjenjuju se za sve postupke dodjele u okviru Programa.

2. U postupcima dodjele sljedeći pravni subjekti mogu biti prihvatljivi za financiranje sredstvima Unije:

(a) subjekti s poslovnim nastanom u državi članici;

(b) subjekti s poslovnim nastanom u pridruženoj trećoj zemlji;

(c) međunarodne organizacije;

(d) SEAP-ovi.

3. Za djelovanja koja se podupiru Programom kako su navedena u članku 10., uz iznimku djelovanja iz članka 10. stavka 1. točke (d), primatelji financijskih sredstava Unije („primatelji") jesu MSP-ovi.

4. Uz iznimku djelovanja iz članka 10. stavka 1. točke (c), primatelji imaju:

(a) poslovni nastan u Uniji ili u pridruženoj trećoj zemlji; te

(b) njihove se izvršne upravljačke strukture nalaze u Uniji ili u pridruženoj trećoj zemlji.

5. Primatelji ne smiju podlijegati kontroli nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje.

6. Infrastruktura, postrojenja, imovina i resursi primatelja koji se upotrebljavaju za potrebe djelovanja koje se podupire Programom moraju se tijekom cijelog trajanja djelovanja nalaziti na državnom području države članice ili pridružene treće zemlje.

7. Ako primatelji uključeni u djelovanje koje se podupire Programom nemaju lako dostupne alternative ili relevantnu infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse u Uniji ili u pridruženoj trećoj zemlji, mogu upotrebljavati svoju infrastrukturu, postrojenja, imovinu ili resurse koji se nalaze ili drže izvan državnog područja država članica ili pridruženih trećih zemalja, pod uvjetom da ta upotreba nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa, i da je u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 3. Troškovi povezani s aktivnostima za koje se upotrebljavaju takva infrastruktura, postrojenja, imovina ili resursi nisu prihvatljivi za potporu iz Programa.

8. Može se smatrati da pravni subjekti ispunjavaju kriterije prihvatljivosti iz ovog članka ako su ispunili jednakovrijedne uvjete na temelju Uredbe (EU) 2018/1092 ([24]), (EU) 2021/697, (EU) 2023/1525 ([25]), (EU) 2023/2418 ([26]) ili (EU) 2025/2643 Europskog parlamenta i Vijeća, ili Uredbe Vijeća (EU) 2025/1106 ([27]), pod uvjetom da se naknadnim promjenama ne dovodi u pitanje ispunjenje tih uvjeta.

9. Sljedeća djelovanja nisu prihvatljiva za financiranje sredstvima Unije:

(a) djelovanja ili dijelovi djelovanja koji se već u potpunosti financiraju iz drugih javnih ili privatnih izvora;

(b) djelovanja u svrhu razvoja proizvoda i tehnologija čiji su upotreba, razvoj ili proizvodnja zabranjeni primjenjivim međunarodnim pravom;

(c) djelovanja u svrhu razvoja smrtonosnog autonomnog oružja kod kojeg ne postoji mogućnost značajne ljudske kontrole nad odlukama o odabiru i djelovanju prilikom provedbe napadâ na ljude, ne dovodeći u pitanje mogućnost financiranja sredstvima Unije djelovanjâ u svrhu razvoja sustavâ ranog upozoravanja i protumjera u obrambene svrhe;

(d) djelovanja povezana s kazetnim streljivom.

Članak 10.

Prihvatljiva djelovanja

1. Djelovanjima prihvatljivima za financiranje u okviru Programa provode se ciljevi utvrđeni u članku 3. i ona mogu biti u jednom ili više od sljedećih oblika:

(a) potpora brzom razvoju novih i disruptivnih obrambenih proizvoda i, prema potrebi, komponenata potrebnih za njihovu proizvodnju, među ostalim ako se ti proizvodi temelje na integraciji i prilagodbi civilnih tehnologija s potencijalom dvojne namjene u obrambene svrhe;

(b) potpora uvođenju novih i disruptivnih obrambenih proizvoda na tržište, među ostalim potporom za objedinjavanje potražnje te namjenskog i iterativnog terenskog ispitivanja i demonstracija te uz sudjelovanje i povratne informacije krajnjih korisnika, osobito putem povezivanja;

(c) potpora premještanju poslovnog nastana subjekta ili njegove izvršne upravljačke strukture u Uniju ili u pridruženu treću zemlju za djelotvornu provedbu djelovanja iz točaka (a) i (b) ako je subjekt prethodno imao poslovni nastan u nepridruženoj trećoj zemlji ili ako se u njoj nalazila njegova izvršna upravljačka struktura;

([24]) Uredba (EU) 2018/1092 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o uspostavi Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane radi potpore konkurentnosti i inovacijskoj sposobnosti obrambene industrije Unije (SL L 200, 7.8.2018., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([25]) Uredba (EU) 2023/1525 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 2023. o podupiranju proizvodnje streljiva (ASAP) (SL L 185, 24.7.2023., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([26]) Uredba (EU) 2023/2418 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o uspostavi instrumenta za jačanje europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA) (SL L, 2023/2418, 26.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([27]) Uredba Vijeća (EU) 2025/1106 od 27. svibnja 2025. o uspostavi Instrumenta za sigurnosne mjere za Europu (SAFE) putem jačanja europske obrambene industrije (SL L, 2025/1106, 28.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

(d) potpora potrebna za djelotvornu provedbu djelovanja iz točaka (a) i (b), uključujući, ali ne ograničavajući se na:

i. kvalifikacije;

ii. certifikaciju;

iii. pristup infrastrukturi;

iv. pristup inovativnim proizvodnim kapacitetima i postupcima;

v. potporu spremnosti za ulaganja;

vi. razvoj vještina;

vii. nabavu studija; te

viii. izgradnju i jačanje ekosustava, uključujući potporu suradnji između MSP-ova i glavnih ugovaratelja europske obrambene industrije, integratora sustava i podugovaratelja prve razine.

2. Programom se može pružati potpora djelovanjima koja obuhvaćaju brzu nadogradnju postojećih proizvoda i tehnologija pod uvjetom da upotreba već postojećih informacija, prava intelektualnog vlasništva ili drugih prava potrebnih za provedbu djelovanja ne podliježe, izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata, ograničenju nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje, ako bi se tim ograničenjem onemogućila djelotvorna provedba djelovanja.

3. Ako je to moguće i primjereno, primatelji imaju brz pristup objektima Unije za testiranje i eksperimentiranje te poslovnom akceleratoru Programa EU-a za inovacije u području obrane (EUDIS).

4. Djelovanja koja se podupiru Programom ne smiju biti protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica kako su utvrđeni u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) na temelju glave V. Ugovora o Europskoj uniji, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa.

Članak 11.

Kriteriji za dodjelu

1. Ako je relevantno i primjereno, ovisno o prirodi postupka dodjele i u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509, kriteriji za dodjelu utvrđuju se u programu rada iz članka 16. ove Uredbe i uzimaju u obzir sljedeće elemente:

(a) potencijal za poremećaje u području obrane, procijenjen s obzirom na mjeru u kojoj predloženo rješenje odstupa od trenutačnih tehnoloških osnova;

(b) kvalitetu prijedloga i sposobnost podnositelja zahtjeva da provede djelovanje iz članka 10.;

(c) učinak u području obrane, uzimajući u obzir potrebe država članica i pridruženih trećih zemalja, osobito u pogledu troškovne učinkovitosti, brzine isporuke i spremnosti za operativnu upotrebu, uključujući, prema potrebi, otpornost u području kibernetičke sigurnosti.

2. Uz elemente iz stavka 1. ovog članka, u programu rada iz članka 16. može se uzeti u obzir i povećanje sigurnosti opskrbe za lance opskrbe novim i disruptivnim obrambenim proizvodima i tehnologijama.

3. U programu rada iz članka 16. utvrđuju se dodatne pojedinosti o primjeni kriterija za dodjelu iz stavka 1. ovog članka, uzimajući u obzir ciljeve poziva na podnošenje prijedloga i postupke odabira i evaluacije.

Članak 12.

Postupak odabira i dodjele

1. Kako bi se osiguralo da se djelovanja iz članka 10. mogu djelotvorno provesti bez nepotrebne odgode, u programu rada mogu se utvrditi postupci dodjele u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja koji podliježu ubrzanim i pojednostavnjenim postupcima.

2. Odstupajući od članaka 199., 201. i 203. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 u pogledu bespovratnih sredstava te od članka 170. stavka 1. točaka (b) i (c) te članka 170. stavka 2. te uredbe u pogledu nabave, u programu rada može se predvidjeti da se, za postupke dodjele utvrđene u njemu, primjenjuju sljedeći uvjeti:

(a) zahtjevi za odluku o dodjeli i potpisivanje pravnih obveza ograničeni su na preliminarnu evaluaciju kriterija za dodjelu i isključenje;

(b) odluka o dodjeli može se donijeti isključivo na temelju osobne izjave podnositeljâ prijedloga i ponuditeljâ o kriterijima prihvatljivosti i odabira, posebno u pogledu kontrole, bez zahtjeva za odgovarajuću popratnu dokumentaciju tijekom preliminarne evaluacije;

(c) Komisija dovršava završnu evaluaciju bez nepotrebne odgode;

(d) o rezultatima preliminarne evaluacije obavješćuju se podnositelji zahtjeva i ponuditelji u roku navedenom u programu rada; i

(e) odluka o dodjeli donosi se u roku navedenom u programu rada.

3. Ako se u završnoj evaluaciji iz stavka 2. točke (c) zaključi da primatelj ne ispunjava sve kriterije prihvatljivosti i odabira, pravna obveza prestaje. Plaćanja se izvršavaju tek po dovršetku završne evaluacije.

4. U okviru programa rada mogu se uspostaviti ciljani postupci dodjele koji se provode u dvije faze odozdo prema gore u skladu sa sljedećim pravilima:

(a) u prvoj fazi:

i. poziv na iskaz interesa može se objaviti bez navođenja vrste aktivnosti ili instrumenta za izvršenje proračuna koji se treba koristiti kako bi se podnositeljima prijedloga i ponuditeljima omogućilo podnošenje prijedloga ili ponuda za robu, radove ili usluge koji bi mogli doprinijeti ciljevima ove Uredbe, kako je utvrđeno u programu rada iz članka 16.;

ii. prijedlozi i ponude evaluiraju se i rangiraju na temelju zajedničkih kriterija za dodjelu, utvrđenih u programu rada, kao što je njihov komparativni doprinos ciljevima;

iii. odbor za evaluaciju određuje najprikladniji instrument za izvršenje proračuna u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja i predlaže najveći iznos i oblik doprinosa Unije;

(b) u drugoj fazi podnositelji zahtjeva i ponuditelji čiji su projekti ili ponude uspješno evaluirani pozivaju se da prilagode i dovrše svoje prijedloge ili ponude, u okviru raspoloživog proračuna, u skladu sa zaključcima odbora za evaluaciju.

5. Za pitanja koja nisu obuhvaćena stavkom 4. postupak dodjele provodi se u skladu s pravilima utvrđenima u Uredbi (EU, Euratom) 2024/2509, koja se primjenjuju na odgovarajući instrument za izvršenje proračuna.

6. Komisija dodjeljuje financiranje u okviru Programa provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 17. stavka 4.

Članak 13.

Poticajna intervencija

1. Odstupajući od članka 9. u programu rada može se predvidjeti da je postupak dodjele u obliku poticajne intervencije u okviru koje se kriteriji prihvatljivosti, koji se odnose na mjesto poslovnog nastana pravnih subjekata koji sudjeluju u Programu ili mjesto njihove izvršne upravljačke strukture, mogu privremeno i uvjetno suspendirati.

2. Kriteriji prihvatljivosti koji su suspendirani u skladu sa stavkom 1. ovog članka moraju biti ispunjeni, a usklađenost s tim kriterijima prihvatljivosti mora biti evaluirana u roku utvrđenom u pravnoj obvezi u smislu članka 2. točke 39. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Financiranje sredstvima Unije pruža se nakon što se ispune svi kriteriji prihvatljivosti.

3. Ako kriteriji prihvatljivosti koji su bili suspendirani u skladu sa stavkom 1.ne budu ispunjeni u roku određenom u pravnoj obvezi iz stavka 2., djelovanje koje se podupire Programom smatra se neprihvatljivim i sva se financijska sredstva Unije u potpunosti vraćaju.

4. Ako je postupak dodjele u obliku poticajne intervencije, ne isplaćuje se pretfinanciranje.

5. U programu rada utvrđuje se poseban proračun namijenjen postupcima dodjele u obliku poticajne intervencije na temelju stavka 1. Taj proračun predstavlja ograničeni udio proračuna Programa kako bi se očuvala ciljana i iznimna priroda te potpore.

Članak 14.

Stope financiranja sredstvima Unije

Ne dovodeći u pitanje članak 193. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, iz Programa se može financirati do 100 % prihvatljivih troškova.

Članak 15.

Vlasništvo nad rezultatima

1. Rezultati djelovanja koja se podupiru Programom ne smiju podlijegati, izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata, nikakvoj kontroli ili ograničenju nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridružene treće zemlje, među ostalim u pogledu prijenosa tehnologije.

2. Ovom se Uredbom ne utječe na diskrecijsko pravo država članica u vezi s njihovim politikama izvoza vojne tehnologije i opreme.

3. Prijenosi tehnologije provode se u potpunosti u skladu s Direktivom 2009/43/EZ i, prema potrebi, Uredbom (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća ([28]).

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., svaki prijenos vlasništva ili dodjela isključive licencije nepridruženoj trećoj zemlji ili subjektu iz nepridružene treće zemlje za rezultate ostvarene u okviru Programa koji se odvija u roku od tri godine od završnog plaćanja za djelovanje, podliježe prethodnoj obavijesti Komisiji i odobrenju relevantnih tijela države članice ili pridružene treće zemlje pod uvjetima kojima se osigurava zaštita sigurnosnih i obrambenih interesa Unije i njezinih država članica. Ako je takvo prenošenje vlasništva ili dodjeljivanje isključive licencije protivno sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica ili ciljevima utvrđenima u članku 3., potpora osigurana u okviru Programa mora se vratiti.

5. Ako Unija naruči studiju, sve države članice i pridružene treće zemlje imaju pravo na besplatnu, neisključivu licenciju za upotrebu studije na pisani zahtjev.

6. Ako se financiranje sredstvima Unije pruža u obliku bespovratnih sredstava, institucije, tijela, uredi ili agencije Unije te tijela koja dodjeljuju bespovratna sredstva dobivaju na zahtjev pravo pristupa rezultatima bez plaćanja naknade za licenciju, a da to ne utječe na vlasništvo nad rezultatima ili na prava intelektualnog vlasništva na osnovne informacije, isključivo u svrhu razvoja, provedbe i praćenja postojećih politika ili programa Unije u područjima njihove nadležnosti. Takva prava pristupa ograničena su na nekomercijalnu i nekonkurentnu upotrebu.

Članak 16.

Program rada

1. Program se provodi putem programa rada iz članka 110. stavka 2. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

2. U programu rada detaljno se utvrđuju kategorije djelovanja i teme koje se trebaju podupirati Programom. Te kategorije moraju biti u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 3.

3. U programu rada prednost se daje izazovima na temelju hitnih i prioritetnih potreba u pogledu sposobnosti koje dijeli nekoliko država članica.

([28]) Uredba (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom (SL L 206, 11.6.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

4. Uz iznimku postupka dodjele predviđenog u članku 12. stavku 4., program rada, prema potrebi, sadržava funkcionalne zahtjeve te se u njemu utvrđuje oblik financiranja sredstvima Unije iz članka 8., a da se pritom ne ograničava tržišno natjecanje u pozivima za podnošenje prijedloga.

5. Komisija provedbenim aktom donosi program rada. Taj provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 17. stavka 4.

Članak 17.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Europska služba za vanjsko djelovanje i Europska obrambena agencija pozivaju se da prisustvuju sastancima odbora kao promatrači te da iznose svoja stajališta i pružaju stručno znanje tijekom rada tog odbora.

3. Komisija može na vlastitu inicijativu ili na zahtjev jedne ili više država članica pozvati, prema potrebi, predstavnike pridruženih trećih zemalja da prisustvuju sastancima odbora. Predstavnici pridruženih trećih zemalja ne prisustvuju glasovanju odbora niti sudjeluju u njemu.

4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

5. Ako odbor ne da mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 18.

Odnos s Direktivom 2009/81/EZ

Ugovor o javnoj nabavi koji je dodijelila država članica za obrambeni proizvod koji proizlazi iz djelovanja koje se podupire Programom ili iz projekta koji je primio pečat suverenosti u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe (EU) 2024/795 i koji je naknadno primio financiranje države članice u skladu s člankom 6. ove Uredbe, smatra se ugovorom dodijeljenim u okviru programa suradnje utemeljenog na istraživanju i razvoju u smislu članka 13. točke (c) Direktive 2009/81/EZ.

Članak 19.

Izmjena Uredbe (EU) 2024/795

U članku 4. Uredbe (EU) 2024/795 stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Komisija dodjeljuje pečat suverenosti svakom projektu kojim se doprinosi bilo kojem od ciljeva STEP-a, pod uvjetom da je projekt procijenjen i da je u skladu s minimalnim zahtjevima u pogledu kvalitete, posebno kriterijima prihvatljivosti, isključenja i dodjele, predviđenima u pozivu na podnošenje prijedloga na temelju uredaba (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ili (EU) 2026/2387 (*) Europskog parlamenta i Vijeća, ili na temelju Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/856 (**).

(*) Uredba (EU) 2026/2387 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2026. o uspostavi Programa za agilne i brze inovacije u području obrane (AGILE) i izmjeni uredaba (EU) 2024/795 i (EU) 2026/467 (SL L, 2026/2387, 3.11.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2387/oj).

(**) Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/856 od 26. veljače 2019. o dopuni Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu funkcioniranja Inovacijskog fonda (SL L 140, 28.5.2019., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/856/oj).”,

Članak 20.

Izmjena Uredbe (EU) 2026/467

U članku 13. stavku 4. Uredbe (EU) 2026/467 točka (f) zamjenjuje se sljedećim:

„(f) može se smatrati da proizvođači i podugovaratelji uključeni u proizvodnju obrambenih proizvoda ispunjavaju uvjete prihvatljivosti iz ovog stavka ako su ispunili jednakovrijedne uvjete na temelju uredaba (EU) 2018/1092 ([1])*, (EU) 2021/697 ([2])*, (EU) 2023/1525 ([3])*, (EU) 2023/2418 ([4])* ili (EU) 2026/2387 ([5])* Europskog parlamenta i Vijeća, ili na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2025/1106 i pod uvjetom da se naknadnim promjenama ne dovodi u pitanje ispunjenje tih uvjeta;

([1])* Uredba (EU) 2018/1092 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o uspostavi Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane radi potpore konkurentnosti i inovacijskoj sposobnosti obrambene industrije Unije (SL L 200, 7.8.2018., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([2])* Uredba (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za obranu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1092 (SL L 170, 12.5.2021., str. 149., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

([3])* Uredba (EU) 2023/1525 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 2023. o podupiranju proizvodnje streljiva (ASAP) (SL L 185, 24.7.2023., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([4])* Uredba (EU) 2023/2418 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o uspostavi instrumenta za jačanje europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA) (SL L, 2023/2418, 26.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([5])* Uredba (EU) 2026/2387 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2026. o uspostavi Programa za agilne i brze inovacije u području obrane (AGILE) i izmjeni uredaba (EU) 2024/795 i (EU) 2026/467 (SL L, 2026/2387, 3.11.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2387/oj).”.

Članak 21.

Primjena pravila o klasificiranim podacima

1. Za potrebe provedbe ove Uredbe:

(a) države članice i pridružene treće zemlje na čijem državnom području primatelji imaju poslovni nastan procjenjuju osjetljivu prirodu osnovnih i novostečenih informacija koje se obrađuju tijekom provedbe financiranih djelovanja koje se podupire Programom;

(b) ako te informacije podliježu nacionalnom stupnju tajnosti, države članice i pridružene treće zemlje iz točke (a) uspostavljaju odgovarajući sigurnosni okvir u skladu s njihovim nacionalnim zakonima i drugim propisima;

(c) svaka država članica osigurava razinu zaštite klasificiranih podataka EU-a jednakovrijednu onoj koja je predviđena u sigurnosnim pravilima utvrđenima u Odluci Vijeća 2013/488/EU ([29]);

(d) Komisija štiti klasificirane podatke primljene u vezi s Programom u skladu sa sigurnosnim propisima utvrđenima u Odluci Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ([30]).

2. Komisija stavlja na raspolaganje akreditirani sigurni sustav razmjene kako bi se olakšala razmjena klasificiranih i osjetljivih podataka između Komisije i država članica i pridruženih trećih zemalja te, prema potrebi, s podnositeljima zahtjeva i primateljima. Tim sustavom u obzir se uzimaju nacionalni sigurnosni propisi država članica.

Članak 22.

Revizije

Revizije upotrebe doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, među ostalim i osobe ili subjekti koji nisu osobe ili subjekti koje su ovlastile institucije, tijela, uredi ili agencije Unije, osnova su za opće jamstvo na temelju članka 127. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Europski revizorski sud ispituje računovodstvenu dokumentaciju svih prihoda i rashoda Unije u skladu s člankom 287. UFEU-a.

Članak 23.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Primatelji priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost financijskih sredstava Unije, među ostalim pri promicanju djelovanja koje se podupire Programom i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, uključujući medije i javnost.

2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja povezana s ovom Uredbom, s djelovanjima koje se podupire Programom i s postignutim rezultatima.

3. Financijska sredstva dodijeljena Programu mogu doprinositi organizaciji aktivnosti širenja, aktivnosti povezivanja i aktivnosti za bolju informiranost, među ostalim u svrhu otvaranja lanaca opskrbe radi poticanja prekograničnog sudjelovanja MSP-ova. Takve aktivnosti uključuju mjere usmjerene na osiguravanje široke osviještenosti o Programu i olakšavanje sudjelovanja u cijeloj Uniji, posebno među MSP-ovima, start-up poduzećima i netradicionalnim akterima u području obrane s ograničenim prethodnim sudjelovanjem u programima Unije. Aktivnosti širenja uključuju mjere za informiranje potencijalnih podnositelja zahtjeva o mogućnosti uključivanja njihovih proizvoda u katalog vojne prodaje kako je uspostavljen Uredbom (EU) 2025/2643.

Članak 24.

Praćenje, evaluacija i preispitivanje

1. Komisija prati provedbu Programa i procjenjuje njegovu djelotvornost u postizanju ciljeva utvrđenih u ovoj Uredbi. S obzirom na to da su nove i disruptivne inovacije u području obrane visokorizične i imaju velik potencijal, uspjeh Programa procjenjuje se na razini portfelja.

2. Komisija redovito izvješćuje Europski parlament i Vijeće o provedbi Programa.

([29]) Odluka Vijeća 2013/488/EU od 23. rujna 2013. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 274, 15.10.2013., str. 1. ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/488/oj).

([30]) Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

3. Komisija do 1. srpnja 2028. sastavlja izvješće o evaluaciji učinka i djelotvornosti djelovanja koja se podupiru Programom i podnosi ga Europskom parlamentu i Vijeću. To izvješće sadržava informacije o:

(a) razini sudjelovanja MSP-ova;

(b) geografskoj raspodjeli subjekata koje se podupire u cijeloj Uniji i u pridruženim trećim zemljama;

(c) tematskoj raspodjeli podržanih aktivnosti;

(d) raščlambi rashoda prema vrsti djelovanja;

(e) djelotvornosti postupaka dodjele u odnosu na referentne vrijednosti u okviru postojećih instrumenata;

(f) agregiranim podacima o uvođenju proizvoda koji se financiraju iz Programa.

Članak 25.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 21. listopada 2026.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*
R. METSOLA	T. DOOLEY